

особистість учня. Лінгводидактика як наука покликана осмислити й описати лінгвокогнітивну структуру мовної особистості, обґрунтувати умови і закономірності її розвитку як бажаного результату в процесі викладання та вивчення іноземної мови, а також вивчити специфіку як об'єкта засвоєння / викладання (мови, мовної картини світу носія мови, що вивчається), так і взаємодію всіх суб'єктів цього процесу, природу помилок (мовних, лінгвокраїнознавчих і, більш широко, культурологічних) і механізм їх усунення.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в дослідженні особливостей навчання і засвоєння мови в контексті багатомовності, індивідуальних і культурних особливостей студентів, їхньої вікової специфіки, факторів, що визначають повноту / неповноту володіння мовою.

Література

1. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології: [навч. посіб.] / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак. – К. : Просвіта, Книга пам'яті України, 2000. – 368 с.
2. Пиотровская К. Р. Современная компьютерная лингводидактика / К. Р. Пиотровская // Научно-техническая информация. Сер. 2. Информационные процессы и системы. – М., 1991. – № 4. – 33 с.
3. Полат Е. С. Интернет в гуманитарном образовании : [учеб. пособ. для студ. высших учебных заведений] / Е. С. Полат, М. В. Моисеева, А. Е. Петров ; под ред. Е. С. Полат. – М. : Владос, 2001. – 272 с.
4. Levi M. CALL: Context and Conceptualisation [Electron. resource] / M. Levi. – Oxford: Oxford University Press, 1997. – Режим доступа : <http://www.llas.ac.uk/resources/>
5. Reinecke W. Einige Bemerkungen zur Linquodidaktik als Bestandteil einer Theorie des Fremdsprachenunterrichts // Deutsch als Fremdsprache(16). 1979. – Н. 5. S. 257–263.
6. Reinecke W. Linguodidaktik Zur Theorie des Fremdsprachenerwerbs. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopaedie, 1985. – 199 s.
7. Roche J. Interkulturelle Sprachdidaktik Gunter. Narr Verlag Tuebingen, 2001. – 248 s.

УДК 378.14.001.76:372.213.3

В. В. Городиська,
кандидат пед. наук, ст. викладач,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ ВНЗ

Городиська В. В. Використання інноваційних технологій у підготовці майбутніх вихователів у педагогічних ВНЗ.

У статті проаналізовано інноваційні технології у підготовці майбутніх вихователів у педагогічних ВНЗ, зроблено акцент на необхідності використання мультимедії як засобу й кейс-технології як методу навчання, оскільки вони сприяють пізнанню значного обсягу інформації, ознайомлюють із новітніми освітніми технологіями та відповідають сучасним запитам студентів – майбутніх вихователів ДНЗ.

Ключові слова: інновація освіти, мультимедійні технології, мультимедійні презентації, кейс-метод, підготовка майбутніх вихователів.

Городиская В. В. Использование инновационных технологий в подготовке будущих воспитателей в педагогических вузах.

В статье проанализированы инновационные технологии в подготовке будущих воспитателей в педагогических вузах, сделан акцент на необходимости использования мультимедиа как средства и кейс-технологии как метода обучения, поскольку они помогают познанию значительного объема информации, знакомят с новейшими образовательными технологиями и отвечают современным запросам студентов – будущих воспитателей ДУЗ.

Ключевые слова: инновация образования, мультимедийные технологии, мультимедийные презентации, кейс-метод, подготовка будущих воспитателей.

Gorodys'ka V. V. The use of innovative technology in the preparation of future teachers in Pedagogical Universities.

This article analyzes the innovative technologies in preparing future educators at Pedagogical Universities and emphasizes the need of the multimedia using as a means of teaching and case-technology as a teaching method because they contribute the significant amount of knowing information, familiarizes with the latest educational technologies, and meet students' modern requirements – future educators of children establishments.

Key words: education innovation, multimedia technology, multimedia presentations, case-method, preparation of future educators.

Соціокультурний вимір життя вимагає кардинальних змін в освітній сфері. Результати багатьох досліджень свідчать, що пошук нових шляхів удосконалення навчально-виховного процесу в педагогічних вищих навчальних закладах сприяє запровадженню сучасних інноваційних технологій, які позитивно впливають на формування компетентних студентів – майбутніх вихователів. Недостатньо розробленими, але водночас одними з актуальних інноваційних технологій є використання мультимедійної презентації як засобу та кейс-технології як методу навчання у процесі підготовки фахівців зі спеціальності «Дошкільна освіта».

Питанням використання у вищих навчальних закладах сучасних технологій навчання присвячені праці С. Гончаренка, Н. Ничкало, С. Сисоєвої, В. Радкевич, Е. Полат, М. Бухаркіної, А. Хуторського, Н. Ерганової, В. Скакуна, А. Новікова, Ю. Якуби. Науковці Ю. Бадаєв, Ю. Дорошенко обґрунтували необхідність запровадження в навчальний процес комп'ютерних технологій. Проблему використання кейс-методу під час викладання різних дисциплін в українській вищій школі вивчають Ю. Сурмін, О. Сидоренко, П. Шеремета, В. Чуба, Г. Канищенко. Переваги використання кейс-методу перед традиційними методами навчання досліджують О. Маргвелашвілі, С. Цесаренко, Л. Чижевська, Д. Тимофєєв та інші.

У зв'язку з цим актуальності набуває питання впровадження у навчально-виховний процес ВНЗ, зокрема педагогічних університетів, сучасних інформаційно-комунікаційних засобів і методів навчання. Отже, *мета статті* полягає в теоретичному обґрунтуванні переваг використання інноваційних педагогічних технологій у процесі підготовки фахівців спеціальності «Дошкільна освіта».

Інновація освіти – цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог. Стрижнем інноваційних процесів в освіті є впровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду [2, с. 403].

У ХХІ ст. інноваціями в освітній сфері стали мультимедіа та кейс-технології. Мультимедіа (лат. *Multum + Medium*) – комбінування різних форм подання інформації на одному носіїві, наприклад, текстової, звукової і графічної, останнім часом – анімації і відео [8].

Дефініція «мультимедійна презентація» в сучасному науковому тезаурусі розглядається як: спектр інформаційних технологій, що використовують різноманітні програмні та технічні засоби задля найбільш ефективного впливу в педагогічному ВНЗ на студентську молодь (що стає одночасно і читачем, і слухачем, і глядачем).

Мультимедіа може бути представлена у вигляді таких основних складників: текст, аудіо, зображення, анімація, відео, інтерактивність.

Найбільш ефективним для сприйняття в педагогічних ВНЗ вважається використання в мультимедіа-презентації аудіовізуальної інформації, коли студент чує і бачить одночасно. Основна мета зазначеної вище технології – донести до аудиторії повноцінну інформацію про об'єкт презентації у зручній формі. Важливою частиною мультимедійної презентації є інтерактивність, взаємодія зі студентом. Лектор, готуючи презентацію до аудиторного заняття, дбає не лише про подання студентам цікавої інформації, а й по-новому формує

бачення, розуміння, трактування окремих тем, питань, проблем тощо. Комплекс текстової, звукової і графічної форми подання інформації сприяє формуванню нового стилю пізнання й прикметно впливає на професійну діяльність майбутнього вихователя.

Під час добору інформації для побудови мультимедійної презентації дуже важливо визначити основний матеріал, який мають засвоїти студенти. У презентації доцільно подати найважливіші педагогічні поняття, принципи положення, окремі блоки структурних компонентів, понять, явищ тощо. Змістова наповнюваність засвоєння інформації повинна вміщувати: довідкові дані, демонстрації, моделювання, імітації, тренінги, ігрові методики тощо.

Використовуючи мультимедійні презентації під час інтерактивної лекції необхідно враховувати побажання студентів щодо представлення означеного виду наочності, поєднуючи їх із власними методичними прийомами. Значну роль у підвищенні ефективності навчання у процесі застосування мультимедійних презентацій відіграє наявність пізнавальних мотивів у студентів та їхня активність [5].

Під час організації інтерактивних занять з використанням мультимедійних презентацій викладачеві необхідно: розкрити сутність навчання; виробити у студента мотиваційну сферу; формувати потребу в набутті нових знань і умінь; охарактеризувати роль навчання у визначенні власного місця в житті.

Зазначені вище вимоги є важливою умовою розвитку пізнавальної мотивації студентів, у яких створення різного характеру проблемних ситуацій, запитань, завдань для самостійного опрацювання сприяють формуванню дивергентного мислення, креативного підходу в розв'язанні скрупульозних питань дошкільної освіти.

Ця педагогічна технологія має бути детально продуманою викладачем і служити моделлю спільної навчальної та педагогічної діяльності щодо проектування, організації та реалізації навчального процесу із забезпеченням комфортних умов для студентів і педагогів. Варто підкреслити ще й таке: завдяки застосуванню в мультимедійних продуктах і послугах одночасної дії графічної, аудіо (звукової) і візуальної інформації – засобів, що володіють великим емоційним зарядом, – увага студента (слухача) активізується, він краще засвоює матеріал.

У контексті сказаного зауважимо, що у вищих педагогічних навчальних закладах для застосування мультимедійної презентації часто бракує сучасних комп'ютерних або комп'ютерно-мультимедійних класів, мультимедійних аудиторій, що ускладнює використання інноваційних технологій. Та все ж ми переконані, що оскільки мультимедійні технології репрезентують не лише глибокі знання предмета викладача, а й передбачають масову активність та зацікавленість студентів заняттями, їх використання може бути надзвичайно ефективним та корисним. Окрім цього, у підготовці майбутніх вихователів будуть враховуватися запити студентів, а також розв'язуватися низка проблемних питань, завдань, тренінгів, завдяки яким процес навчання стане ціннісним і вийде на якісно новий рівень.

Не менш вагомим нововведенням в освітній сфері є інтерактивна методика Case study (кейс-метод, метод аналізу ситуацій), розроблена англійськими науковцями М. Шевером, Ф. Едейем та К. Єйтс. Ця методика побудована на організації та розв'язанні сучасних проблем у навчанні майбутнього спеціаліста.

Передусім з'ясуємо сутність поняття «кейс». «Кейс» (з англ. – випадок) – це дуже деталізовані, контекстуальні, описові доповіді і повідомлення про викладання та учіння. «Кейс-стаді» (з англ. – повчальний випадок) – це опис ситуації, яка реально існувала. «Кейс-стаді», за визначенням науковців (Ш. Бобохужаєв, З. Юлдашев), – це «сукупність умов та обов'язків, що описують конкретні, реальні обставини на певному етапі» [1, с. 13].

Ця технологія є практикою використання «кейсів» як засобу навчання в галузях права, бізнесу, медицини, освіти [3, с. 157]. Науковець Т. Кошманова виокремлює два типи «кейсів», які використовують для підготовки педагогів. *Перший тип* – це детальний (до погодинної хронології) щоденний опис діяльності студента за принципом: коли? де? і як?

Другий тип передбачає обговорення короткої і конкретної навчальної ситуації, події, яка, наприклад, відбулася зі студентом на педагогічній практиці [3, с. 157–159].

Зауважимо, що кейс-метод – це коротка за обсягом ділова гра. Його сутність полягає в тому, що проблемне викладання знань супроводжується організацією самостійної роботи студентів. Особливістю цього методу є відтворення проблемної ситуації на основі фактів реального життя.

Кейс – не тільки опис реальних подій, а єдиний інформаційний комплекс, що допомагає з'ясувати певну ситуацію; містить питання, які приводять до розв'язання завдання. Гідний кейс має бути вдало дібраним і відповідати таким вимогам: відповідати чітко сформульованій меті створення; містити відповідний рівень труднощів; не надто швидко старіти і бути актуальним; ілюструвати типові ситуації; розвивати аналітичне мислення; провокувати дискусію; мати кілька розв'язків. Деякі науковці вважають, що кейси бувають «мертві» і «живі». До мертвих відносять ті, що містять всю необхідну для аналізу інформацію, а до «живих» – ті, що заохочують студентів до пошуку додаткової інформації для аналізу.

Мета кейсів – детальний аналіз проблеми, а не її оцінювання (особливо, завчасне оцінювання), не презентація специфічних «правильних шляхів», а допомога в набутті навичок аналізу. Разом із вдосконаленням аналітичних навичок метод ситуаційних вправ стимулює розвиток проникливості, є формою перевірки знань, розвиває здатність відокремлювати важливе від тривіального, виховує почуття відповідальності у процесі навчання.

Кейси розглядають з позицій проблеми, ролей, подій, діяльності й часу [6, с. 40]. Проаналізуємо їх детальніше.

Передусім кейс розглядають як проблему, що покладена в його основу і здебільшого приховується, замаскована викладачем. Завдання студентів полягає в тому, щоб чітко сформулювати і кваліфікувати проблему, а потім на її основі створити певний варіант діяльності, який сприяє розв'язанню проблеми. Проблема та діяльність у кейсі і є їх сутністю. Їхнє призначення полягає в тому, щоб максимально приховати сутність, тобто проблему, створити труднощі для аналізу кейса. У кейсі зазвичай розгортаються дві форми динаміки. З одного боку, це динаміка явища, тобто ролей, що розгортаються в ньому. З іншого боку, у кейсі розгортаються різні аспекти проблеми. Серед них у дошкільні є проблеми режимних моментів, групового навчання, дружби, агресивності, гіперактивності, дитячих конфліктів і пошук можливих способів їхнього розв'язання.

Цікаві кейс-методи в навчальній діловій грі – це метод інциденту (ЧП) і метод розігрування ситуації в ролях. У першому випадку аналізується мікроситуація – службові курйози (пригоди), повчальні історії, де викладач лаконічно пояснює сутність проблеми і залучає студентів до її розв'язання. Зазвичай це приклади з життя, що швидко засвоюються студентами і далі входять у їхній досвід [8].

Кейс можна розглядати і як деяку складну подію, що інтегрує комплекс її простих складників. Попередній аналіз кейса завжди передбачає аналіз подій, тобто осмислення подій кейса. Існує кілька видів подій: прості, складні, послідовні, паралельні, випадкові, детерміновані, проблемні, неproblemні, випадок, дія.

Особливу роль у кейсі відіграють дії його суб'єктів (студентів). Дії у кейсі або даються в описі, і тоді потрібно їх осмислити (наслідки, ефективність), або повинні бути запропоновані як спосіб розв'язання проблеми. Але в будь-якому разі формування моделі практичної дії є ефективним засобом формування професійних якостей майбутніх вихователів.

Проте до найважливіших параметрів класифікації належать відношення до соціальної реальності, тип соціального часу. Будь-який кейс містить години, що відлічують властивий кейсові час, представлений у ньому доволі різноманітно. Розрізняють такі часові кейси: про минуле, теперішню ситуацію, можливі ситуації в майбутньому,

короткочасні, кейси з тривалими ситуаціями, послідовними подіями, із синхронними подіями, кейси в реальному часі, обмеженому часі, тривалі кейси [6].

Здійснений аналіз дає підстави стверджувати, що використання будь-якого кейс-методу в педагогічному ВНЗ має сприяти формуванню у студентів умінь розв'язувати або взагалі ізолювати проблеми в майбутній діяльності та навчитися приймати ефективні рішення. Крім цього, такий метод учить аналізувати та розробляти програми дій, що, у свою чергу, мотивує молодь до правильної поведінки в разі, коли настане час діяти в реальній ситуації.

З'ясовуючи сутність інноваційної технології кейс-методу, варто зазначити, що вона полягає в ініціюванні самостійного вивчення студентами ситуацій, формуванні власного бачення проблем та їх розв'язання, виробленні вміння дискутувати й обговорювати ситуацію. Г. Товканець приходиться до висновку, що в ході розгляду ситуацій за допомогою кейсів студенти вчаться діяти в «команді», проводити аналіз, уникати помилок, які часто виникають під час виконання конкретних завдань, і приймати управлінські рішення [7].

«Кейс»-метод у вищому педагогічному навчальному закладі варто використовувати для того, щоб допомогти майбутньому педагогові зрозуміти специфіку педагогічних ситуацій (взаємовідносини, види відповідальності, клімат навчання, мотивація). Це сприяє формуванню вмінь розв'язання не лише проблемних ситуацій з вищеназваної спеціальності, а й допомагає студентові адаптуватися до майбутньої професійної діяльності.

Отже, інноваційне навчання в педагогічному ВНЗ з використанням мультимедійних презентацій та кейс-технологій зорієнтоване на мобільний розвиток особистості сучасного студента, формування креативного мислення й постійного оволодіння новими видами праці й спілкування. Саме інноваційна освіта спонукає суб'єктів навчання до активності, творчості, застосування знань, отриманих під час навчання. В. Кушнір зазначає: «Інноваційна освіта забезпечує суб'єкту навчання умови для його самовизначення, самореалізації, сприяє вихованню відповідальності за власні ініціативи, ідеї, намагання, дії» [4, с. 5].

Перспективним напрямом подальших досліджень є методичне обґрунтування впровадження мультимедійних презентацій та кейс-методу в роботі зі студентами ВНЗ та моделювання типових ситуацій педагогічної діяльності. Адже метод ситуативних вправ реалізує не тільки діагностичні і пізнавальні функції, а й тренінгові. Студенти, виконуючи певні ролі, приймають власні рішення, у процесі чого здійснюється формування навичок професійної поведінки в колективі, вміння аналізувати характер міжособистісних стосунків тощо.

Література

1. Бобохуджаев Ш. И. Инновационные методы обучения : особенности кейс-стади метода обучения и пути его практического использования / Ш. И. Бобохуджаев, З. Ю. Юлдашев. – Ташкент, 2006. – 88 с. **2. Волкова Н. П.** Педагогіка : [посіб. для студ. вищих навч. закладів] / Н. П. Волкова. – К. : ВЦ «Академія», 2002. – 576 с. (Альма-матер). **3. Кошманова Т. С.** Развитие педагогической освіти у США (1960 – 1998 гг.) / Т. С. Кошманова. – Львів : Вид-во «Світ», 1999. – 486 с. **4. Кушнір В.** Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6. – С. 3–8. **5. Сидельникова О. Д.** Мультимедійні презентації Microsoft Power Point як засіб вивчення навчальної дисципліни «Дошкільна педагогіка» [Електронний ресурс] / О. Д. Сидельникова. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpbdpu/Ped/2010.../Sydel.pdf. **6. Сурмін Ю.** Метод аналізу ситуацій (CASE STUDY) та його навчальні можливості / Юрій Сурмін // Освіта і управління : Науково-практичний журнал. – 2006. – Т. 9. – № 1. – С. 32–50. **7. Товканець Г. В.** Особливості застосування кейс-методу у процесі професійної підготовки майбутнього фахівця [Електронний ресурс] / Г. В. Товканець – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ped/2011.../tovkanecH.pdf. **8. Ягоднікова В. В.** Кейс-метод (Case study) як форма інтерактивного навчання майбутніх фахівців [Електронний ресурс] / В. В. Ягоднікова // Секція «Педагогічні науки», підсекція №5. – Режим доступу : www.rusnauka.com/1_NIO_2008/Pedagogica/25496.doc.htm.